

Sygn. akt III AUa 2220/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSA Jacek Zajączkowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 r. w Ł.

sprawy **A. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w W.**

o emeryturę

na skutek apelacji A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 6 października 2015 r. sygn. akt VI U 386/15

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 2220/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 9 marca 2015 r., odmawiającej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Powyższą decyzją organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu pracy w szczególnych warunkach od 04 października 1973 r. do 31 marca 1991 r. w Kółku Rolniczym w W., ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 25 kwietnia 1991 r. nie wykazano charakteru pracy zgodnie z wykazem, działem i pozycją rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z 1983r. ze zm.) oraz w odniesieniu do stanowiska pracy nie podano zarządzenia resortowego. Natomiast w oświadczeniu z dnia 30 maja 2014 r. pracodawca nie powołał się na prawidłowe przepisy resortowe tj. Uchwałę nr 24 Zarządu Krajowego (...), K. i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 r.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po dokonaniu przez Sąd I instancji następujących ustaleń faktycznych:

A. S. w dniu 5 lutego 2015 r. złożył wniosek o emeryturę. Na dzień złożenia wniosku nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Odwołujący wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. 25-letni okres składkowy i nieskładkowy. W dniu (...)r. ukończył 60 lat.

Odwołujący w okresie od 4 października 1973 r. do 31 marca 1991 r. był zatrudniony w Kółku Rolniczym w W. na stanowisku kierowcy ciągnika w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. A. S. wykonywał od wiosny do jesieni na rzecz rolników usługi polowe: opryski pól, rozsiewanie nawozów, wapna, koszenie traw, prasowanie słomy, podorywki, talerzowanie. W czasie żniw wnioskodawca kierował również kombajnem.

W okresie zimowym, który trwał od 1 listopada do końca lutego każdego roku, wnioskodawca na stanowisku kierowcy ciągnika zajmował się rozwożeniem z wagonów kolejowych różnych materiałów. Rolnicy wynajmowali go do usług transportowych. Na zlecenie gminy i zarządu dróg brał udział w posypywaniu dróg solą i piaskiem, wykonując te prace ciągnikiem.

Zgodnie ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 25 kwietnia 1991 r. Kółko Rolnicze w W. wskazało, że odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku traktorzysty przy pracach rolniczych polowych, rozsiewaniu wapna nawozowego, nawozów, prac chemizacyjnych na sprzęcie ciężkim, na kombajnie przy prasowaniu słomy i cięciu orkanem, wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Wnioskodawca w całym okresie objętym zatrudnieniem wykonywał prace kierowcy ciągnika oraz w okresie żniwnym kierowcy kombajnu stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Decyzją z dnia 9 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd meriti podkreślił, że spór w sprawie koncentrował się wokół charakteru pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w Kółku Rolniczym w W. na stanowisku kierowcy ciągnika. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków i odwołującego, w których opisali rodzaj prac wykonywanych przez niego na stanowisku kierowcy ciągnika. Z relacji świadków wynika, że A. S. w okresie od wiosny do jesieni, tj. od 1 marca do 31 października każdego roku, wykonywał typowe prace polowe na zlecenie rolników. Okresowo też w czasie akcji żniwnej pracował jako kombajnista. Natomiast od 1 listopada do końca lutego, zajmował się usługami transportowymi, bowiem w tym okresie z natury rzeczy nie wykonywano prac polowych.

Sąd uznał również za wiarygodne i zgodne z faktycznym stanem rzeczy świadectwo pracy w warunkach szczególnych wystawione przez Kółko Rolnicze w W. za okres pracy od 4 października 1973 r. do 31 marca 1991 r., w którym pracodawca poświadczył pracę odwołującego jako wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty przy pracach rolniczych polowych, rozsiewaniu wapna nawozowego, nawozów, prac chemizacyjnych na sprzęcie ciężkim, na kombajnie przy prasowaniu słomy i cięciu orkanem.

Czyniąc rozważania prawne Sąd Okręgowy, jako ich postawę prawną rozstrzygnięcia wskazał art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i uznał odwołanie za niezasadne.

Sąd meriti podniósł, że kwestią sporną w przedmiotowej sprawie jest wykładnia prawa materialnego odnośnie kwalifikacji prawnej pracy świadczonej przez wnioskodawcę w spornym okresie, a w szczególności do możliwości zaliczenia wnioskodawcy pracy traktorzysty w okresie, gdy wykonywał prace polowe, do pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w dziale VIII poz. 3 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zdaniem Sądu I instancji decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm. (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 03 2012 r., III UK 86/11 LEX nr 1215157). Zatem sam fakt wykonywania pracy na stanowiskach

objętych regulacją prac w warunkach szczególnych, dodatkowo stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wystarcza do uznania jej za szczególny charakter pracy i uwzględnienia do wcześniejszej emerytury.

Sąd Okręgowy stwierdził, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że odwołujący w czasie zatrudnienia w Kółku Rolniczym w W. w okresach od 1 marca do 31 października wykonywał wyłącznie prace polowe, zaś od 1 listopada do końca lutego każdego roku tylko prace w transporcie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący wykonywał pracę w branży rolniczej, bowiem kółko rolnicze zajmowało się wykonywaniem przede wszystkim prac polowych a poza sezonem upraw i zbiorów usługami dla rolników. Sąd podkreślił, że wykładnia językowa regulacji zawartej w Wykazie A dział VIII pkt 3 obejmuje swą treścią prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Wskazane stanowiska wymienione zostały w dziale VIII wykazu „w transporcie i łączności”, a nie w dziale X „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”, ani w dziale XIV „prace różne”. Wobec powyższego, w ocenie Sądu meriti, nie ma przesłanek, aby przyjmować, że wykonywanie prac na wskazanych stanowiskach niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana skutkuje szkodliwością pozwalającą na zaliczenie tego okresu jako uprawniającego do nabycia emerytury w obniżonym wieku, tak jak to dotyczy na przykład pracy „przy spawaniu” (Dział XIV poz. 12). Umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności, mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub pojazdu gąsienicowego odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tychże pojazdów, lecz z faktem prowadzenia tychże pojazdów przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i łączności i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążeń, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Wobec tego nie można zaliczyć wnioskodawcy okresu wykonywania pracy, jako traktorzysty, kombajnisty i operatora spycharko-ładowarki od 20 września 1976 r. do 31 stycznia 1987 r. do zatrudnienia powodującego obniżenie wieku emerytalnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147).

Sąd Okręgowy podzielił pogląd Sądu Najwyższego, że istotne znaczenie ma, czy praca kierowcy ciągnika wykonywana jest w transporcie czy w ramach rolniczych prac polowych dla jej zakwalifikowania jako wykonywanej w warunkach szczególnych. W stanie faktycznym sprawy odwołujący nie wykonywał prac w transporcie wymienionych w dziale VIII pkt 3, zatem okres od 4 października 1973 r. do 31 marca 1991 r. w Kółku Rolniczym w W. na stanowisku kierowcy ciągnika nie może być zaliczony do zatrudnienia w warunkach szczególnych, od którego zależy prawo do emerytury.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie pogodził się wnioskodawca składając apelację i zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez: - błędną wykładnię treści art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyjęcie, iż nie spełnił wszystkich warunków do uzyskania świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku, a w szczególności, że nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r., 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, błędną wykładnię treści § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) poprzez przyjęcie, że praca świadczona przez wnioskodawcę w okresie: od 04 października 1973r. do dnia 31 marca 1991 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W. na stanowisku kierowcy i traktorzysty nie była pracą o szczególnym charakterze oraz błędną wykładnię treści punktu 3 dział VIII Wykazu A do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) poprzez przyjęcie, że praca świadczona przez ubezpieczonego w Spółdzielni Kółek Rolniczych na stanowisku kierowcy i traktorzysty nie może być uznana za pracę w transporcie,

2. naruszenie prawa procesowego tj. art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie w sprawie dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, m.in. zeznań świadków w zakresie dotyczącym charakteru świadczonej pracy, oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez nierozważnie w sposób wszechstronny zebranego w sprawie materiału

dowodowego oraz nieustosunkowanie się do całokształtu dowodów poprzez pominięcie zeznań strony i świadków w zakresie dotyczącym charakteru świadczonej przez traktorzystów pracy,

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia wyrażający się: - błędnym ustaleniem, że prace i usługi wykonywane przez Spółdzielnie Kółek Rolniczych można zaliczyć tylko do branży rolniczej.

Wskazując na powyższe zarzuty jako apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury oraz zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Ponadto apelujący wniósł o uwzględnienie i ewentualne ponowne dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność rodzaju i charakteru pracy świadczonej w (...) W., a w szczególności rodzaju pojazdów wykorzystywanych w pracy oraz dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu motoryzacji na okoliczność ustalenia dopuszczalnego ciężaru całkowitego używanych pojazdów.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że do wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych nie został zaliczony okres jego pracy jako traktorzysty w (...) W., pomimo, iż pracę tą wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, zaś charakter pracy jest porównywalny do tej jaką wykonują kierowcy samochodu ciężarowego. W opinii odwołującego wykonywane przez niego prace były pracami transportowymi na traktorze, a ze względu na ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia, zostało mu wydane stosowne zaświadczenie przez Prezesa Kółka Rolniczego w W. z dnia 30 maja 2014 r. o zakwalifikowaniu do prac w szczególnych warunkach. Praca traktorzysty jak również kierującego ciągnikiem jest też pracą „w transporcie”, co potwierdza również adnotacja na oryginalnym świadectwie pracy wydanym mi przez pracodawcę - Kółko Rolnicze w J. z dnia 25 kwietnia 1991 r. - „praca w transporcie”.

W uzupełnieniu apelacji wniesionej osobiście przez A. S. jego pełnomocnik wskazał, że wnosi o zmianę tego wyroku i przyznanie A. S. prawa do emerytury z pierwszym dniem miesiąca, w którym złożył wniosek o emeryturę, tj. z dniem 1 lutego 2015 r., ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w wypadku uznania, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wymaga uzupełnienia, w szczególności poprzez: przesłuchanie świadków K. O., W. P. i Z. Z. na okoliczność tego, że A. S. jako kierowca ciągnika wykonywał prace transportowe nie tylko poza sezonem prac polowych, ale też w czasie tego okresu, w zależności od zlecenia (zapotrzebowania) oraz że praca połowa wykonywana przez A. S. była bardziej uciążliwa i szkodliwa, gdyż była wykonywana w znacznie cięższych warunkach niż praca kierowcy wykonującego transport; dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy na okoliczność tego, że A. S. wykonując prace połowę, pracował w warunkach bardziej szkodliwych i uciążliwych, niż gdyby pracował w transporcie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzupełnieniu apelacji pełnomocnik skarżącego podniósł ponadto, że praca traktorzysty jest pracą wykonywaną w transporcie, która to kwalifikacja jest ściśle związana z pracą w rolnictwie. Nie można zatem uznać, iż rolnictwo stanowi odmienną gałąź gospodarki, samowystarczalną z uregulowaniem całościowym wszelkich wykonywanych w niej prac. Praca w rolnictwie przede wszystkim jest oparta na pracy traktorzystów i bez tej pracy gałąź tego przemysłu zarówno w latach objętych sporem jak i obecnie nie mogłaby istnieć. W opinii apelującego zupełnie nieuzasadnione jest stanowisko organu rentowego i Sądu Okręgowego dotyczące występowania odmiennych warunków środowiskowych przy pracy traktorzysty w rolnictwie i w transporcie, rzutujących na określenie charakteru tej pracy jako pracy w szczególnych warunkach, bowiem niewątpliwie praca odwołującego jako kierowcy ciągnika w kółku rolniczym wykonywana była w warunkach narażenia na niekorzystne dla zdrowia czynniki (hałas, drgania, zapylenie) i jako praca wymieniona w wykazie A dziale VIII poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Podstawę prawną uprawnienia wnioskodawcy A. S. do dochodzonej emerytury stanowi przepis art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), zgodnie z którym urodzeni, jak wnioskodawca, po dniu 31 grudnia 1948 r., uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym stanowi art. 27 ustawy, tj. 25 lat dla mężczyzn. Niezbędnym warunkiem uzyskania prawa do emerytury wcześniejszej jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz wykazał co najmniej 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wymienionych w załączniku do przedmiotowego rozporządzenia.

Poza sporem pozostaje, że wnioskodawca A. S. spełnia wszystkie wskazane wyżej przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury wcześniejszej, poza spornym okresem pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W., na stanowisku kierowcy ciągnika. W niniejszej sprawie zarówno organ rentowy, jak i Sąd I instancji zakwestionowali możliwość zaliczenia ww. okresu pracy wnioskodawcy w charakterze kierowcy ciągnika przy wykonywaniu prac polowych jako pracy w warunkach szczególnych wskazując, że tylko prace kierowców ciągników wykonywane w transporcie, jako wymienione w dziale VIII wykazu A stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., podlegają zaliczeniu do prac wykonywanych w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zarzutów apelacyjnych, prowadzi do wniosku, że wyrok Sądu I instancji, został oparty o prawidłowe ustalenia faktyczne, w granicach swobodnej oceny dowodów, o której stanowi art. 233 § 1 k.p.c. oraz uprawnione rozważania prawne. Podniesione w niej zarzuty Sąd Apelacyjny uznał za nietrafne i niewykazujące wadliwości wydanego rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy poczynił, bowiem prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logiki rozumowania czy doświadczenia życiowego i nie wykazują błędów natury faktycznej. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie nasuwa zastrzeżeń gdyż nie wykracza poza uprawnienia wynikające z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślić należy, iż dla skuteczności zarzutu dokonania błędnych ustaleń faktycznych będących wynikiem oceny dowodów, konieczne jest wskazanie przyczyn, dla których ta ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w ustawie. Sąd drugiej instancji może bowiem zakwestionować dokonaną ocenę materiału dowodowego sprawy jedynie wtedy, gdy jest ona nielogiczna i sprzeczna z pozostałym w sprawie materiałem dowodowym. Taka sytuacja nie zachodzi w sprawie niniejszej. Sąd Okręgowy poczynił trafne wywody, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela, zaś apelujący nie przeciwstawił tym wywodom jakichkolwiek rzeczowych argumentów jurydycznych. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny przyjął poczynione w pierwszej instancji ustalenia faktyczne za własne, bez potrzeby ich korekty, czy też uzupełniania, czyniąc je zarazem integralną częścią niniejszego orzeczenia, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAP z 1998 r. nr 3, poz. 104, z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP z 1998 nr 24, poz. 776, z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303).

Gwoli ścisłości należy przypomnieć, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, iż w okresie od 4 października 1973 r. do 31 marca 1991 r. wnioskodawca świadczył pracę w Spółdzielni Kółek Rolniczych w W. na stanowisku kierowcy ciągnika w pełnym wymiarze czasu pracy. Skarżący był traktorzystą, a w czasie żniw kierowcą kombajnu zbożowego i wykonywał wszystkie czynności przypisane do tych zawodów. W okresie od wiosny

do jesieni wśród obowiązków ubezpieczonego dominowały prace polowe wykonywane na rzecz rolników takie jak: opryski pól, rozsiewanie nawozów, wapna, koszenie traw, prasowanie słomy, podorywki, talerzowanie, a w okresach żniw ubezpieczony wykonywał prace kierowcy kombajnu zbożowego. Czynności typowo transportowe ubezpieczony wykonywał wyłącznie, gdy nie było prac polowych, które zawsze miały prymat dla zakładu pracy. Prace transportowe były wykonywane w okresach zimowych – od 1 listopada do końca lutego każdego roku, tj. przez okres 4 miesięcy każdego roku i polegały na rozwożeniu różnych materiałów z rozładowywanych wagonów kolejowych oraz świadczeniu usług transportowych na rzecz rolników. Na zlecenie gminy i zarządu dróg wnioskodawca brał udział w posypywaniu dróg solą i piaskiem, które to prace wykonywał przy użyciu ciągnika.

W rezultacie powyższych rozważań, należy stwierdzić, że spór zasadniczo sprowadzał się do wykładni prawa materialnego i rozstrzygnięcia co do możliwości zaliczenia prac polowych wykonywanych przez wnioskodawcę w (...) w W., jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych wymienionych w dziale VIII – „w transporcie” wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1982 r. Nie ma bowiem przeszkód, aby zaliczyć dodatkowe prace transportowe wykonywane na tym stanowisku do prac wymienionych w dziale VIII, poz. 3 wykazu A, mimo że ubezpieczony pracował w spółdzielni rolniczej, a nie w przedsiębiorstwie transportowym.

W judykaturze przyjmuje się, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości i przypisanie ich do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 czerwca 2009 r., I UK 20/09, LEX nr 515698 i I UK 24/09, LEX nr 518067; 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638; 14 marca 2013 r., I UK 547/12, OSNP 2014 Nr 1, poz. 11). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi (branży) gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652 i z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, OSNP 2015 Nr 5, poz. 66).

Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2016 r. (I UK 218/15, LEX nr 2108499) jednoznacznie stwierdził, że wykładnia językowa regulacji zawartej w wykazie A dział VIII poz. 3, przy uwzględnieniu przyjętej przez rozporządzenie kwalifikacji branżowo-stanowiskowej oraz przy uwzględnieniu systematyki przepisów, nie pozwala na kwalifikowanie a priori pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych wykonujących pracę w rolnictwie jako pracy w szczególnych warunkach. Stanowiska te wymienione zostały w dziale VIII wykazu A dotyczącym prac „w transporcie i łączności”, a nie w dziale X obejmującym prace „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie ma przesłanek, aby z góry zakładać, iż wykonywanie prac na wskazanych stanowiskach - niezależnie od branży, w której praca jest wykonywana - związane jest z taką samą szkodliwością pozwalającą na zaliczenie tego okresu jako uprawniającego do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Umieszczenie stanowiska kierowcy ciągnika w dziale VIII „w transporcie i łączności”, mimo ujęcia pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych (poz. 3) odrębnie od pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych (poz. 2), łączy szkodliwość tej pracy nie z samym faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem prowadzenia ich przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych związanych z uczestniczeniem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążeń, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. Zaprezentowane wyżej stanowisko Sąd Apelacyjny podziela. W świetle powyższego brak jest możliwości zaliczenia wnioskodawcy okresu wykonywania pracy kierowcy ciągnika w Spółdzielni Kólek

Rolniczych w W. od 4 października 1973 r. do 31 marca 1991 r. jako pracy w warunkach szczególnych, od której zależy przyznanie emerytury w obniżonym wieku. Bez znaczenia zatem pozostaje fakt, że w okresach zimowych, tj. od 1 listopada do końca lutego każdego roku ubezpieczony pracował jako kierowca ciągnika w transporcie, albowiem był to okres 4 miesięcy w skali każdego roku, czyli łącznie 80 miesięcy czasie całego zatrudnienia w (...) w W..

Sąd Apelacyjny nie podziela pojawiającego się w judykaturze odmiennego stanowiska, na które powołuje się apelujący w uzasadnieniu swojej apelacji, pozwalającego na zaliczenie do prac w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w charakterze traktorzysty przy wykonywaniu prac polowych, jako nieuprawnionej interpretacji rozszerzającej, podczas gdy ze względu na charakter przyznawanego świadczenia („emerytura wcześniejsza”) przepisy ww. rozporządzenia winny być wykładane ściśle. Prawo to stanowi przywilej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma żadnych podstaw do potraktowania prac polowych jako prac w transporcie, albowiem uwzględnienie w wykazie A, dziale VIII pod poz. 3 prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych oznacza, że za pracę w szczególnych warunkach należy uznać kierowanie ww. pojazdami tylko przy pracach związanych z transportem. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce ich wykonywania i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Tak zostały ujęte np. prace przy spawaniu czy naprawie pomp wtryskowych. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą „w transporcie”, także wówczas gdy kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika prace polowe (np. sieje, orze, nawozi, spulchnia glebę itp.), albowiem uciążliwość pracy traktorzysty nie wynika, jak błędnie wywodzi w apelacji wnioskodawca, jedynie z samej specyfiki pracy kierowcy ciągnika czy operatora kombajnu niezależnie od tego, na czym ta praca polega, tylko z zagrożeń związanych z pracą na tym stanowisku w transporcie. Niewątpliwie zaś prace polowe należą do typowych prac rolniczych i nie mają żadnego związku z ruchem drogowym i transportem. Tak przyjęta interpretacja nie pozostawia żadnych wątpliwości do co braku możliwości kwalifikowania pracy wnioskodawcy wykonywanej podczas prac polowych.

Sąd Apelacyjny w oparciu o przepis art. 217 § 3 k.p.c. oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika skarżącego zawarte w uzupełnieniu apelacji w zakresie przesłuchania świadków oraz zgłoszonego dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy uznając, że wnioski te zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania, zaś okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Stosownie do treści przepisu art. 217 § 3 k.p.c. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Sąd nie jest zatem obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych, aż strona udowodni korzystną dla siebie tezę i pomija je, gdy okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione. W ocenie Sądu odwoławczego nie było potrzeby kolejnego przesłuchiwanie świadków. Świadczenie zgłoszeni na etapie postępowania rozpoznawczego zostali szczegółowo przesłuchani przez Sąd Okręgowy i na podstawie ich zeznań, wbrew zarzutom apelującego, Sąd meriti poczynił ustalenia w jakich okresach ubezpieczony pracując w kółku rolniczym wykonywał pracę kierowcy ciągnika - traktorzysty w transporcie. Nie było także potrzeby przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy w celu ustalenia czy A. S. wykonując prace polowe, pracował w warunkach bardziej szkodliwych i uciążliwych, niż gdyby pracował w transporcie, bowiem ustalenie powyższej okoliczności nie wymagało wiadomości specjalnych. O tym czy dane prace należy zaliczyć do prac wykonywanych w warunkach szczególnych nie decyduje biegły, tylko przepisy obowiązującego prawa, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca w szczególnych warunkach to w istocie określona sytuacja faktyczna, natomiast o kwalifikacji prawnej decyduje Sąd, a nie biegły (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2014 r., III UK 196/13, LEX nr 1540140).

Reasumując, wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury w obniżonym wieku, albowiem nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. wykonywania stale i w pełnym wymiarze, przez okres co najmniej 15 lat, pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uprawniającej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku

emerytalnym. Z tych wszystkich względów, nie podzielając zarzutów apelacji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.